שמסתברא שבין לרבי אלעזר ובין לרבנן, כיון דפסקה ממנו ליום זה, הרי היא פסקה ממנו לגמרי, והתנאי בטל והגט כשר.

לאחר שהתברר מה דין התנאי 'על מנת שלא תנשאי לפלוני', מבררת הגמרא את דין התנאי 'על מנת שתנשאי לפלוני':

תָּנוּ רַבָּנָן, האומר 'חֲרֵי זֶה גִּיטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתִּנָּשְׂאִי לְפְלוֹנִי', חֲרֵי זוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא, וְאִם נִשֵּׂאת אזי לֹא תֵּצֵא, כאשר יבואר. מבררת הגמרא, מַאי קָאָמַר – מה כוונת הברייתא 'לא תינשא', האם שלא תינשא לאותו פלוני או שלא תינשא לאדם אחר. מבארת הגמרא, אָמַר רַב נַחְמָן, הָכִי קָאָמַר, חֲרֵי זוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא לוֹ – לאותו פלוני, שֶׁמָּא יֹאמְרוּ הבריות, אנשים אלו נְשָׂאֲהָן נוֹתְנִין בְּמַתָּנָה זה לזה, ונתן המגרש את אשתו במתנה לאותו פלוני, ולכן גזרו חכמים שלא תקיים תנאי זה לגישא לו. וכוונת הסיפא היא שׁוְאִם נִשֵּׂאת לְאדם אַחֵר, אזי לֹא תֵּצֵא ממנו, כדי שלא להחזיק את התנאי כתקף.

מקשה הגמרא על פירוש רב נחמן, וּמַשּׁוּם גְּזֵרָה זו לֹא מַפְקִינַן אותה מִינֵּיהּ – מן האדם האחר, וְשָׁרֵינַן אֵשֶׁת אִישׁ לְעָלְמָא – ומתירים לה להיות נשואה לאדם אחר, בעוד שהיא אשת איש [שכן לא נתקיים התנאי]. מתרצת הגמרא, אֶלָּא אָמַר רַב נַחְמָן, הָכִי קָאָמַר, לכתחילה חֲרֵי זוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא לוֹ לפלוני, שֶׁמָּא יֹאמְרוּ נְשָׂאֲהָן נוֹתְנִין בְּמַתָּנָה, וְאִם נִשֵּׂאת לוֹ בדיעבד, לֹא תֵּצֵא ממנו, וּמַשּׁוּם גְּזֵרָה זו לֹא מַפְקִינַן אותה ממנו, שהרי זה רק חשש לעז. ואין מדובר בברייתא על נישואין לאדם אחר.

מקשה הגמרא עוד, אָמַר לֵיהּ רָבָא לרב נחמן, שמלשונך 'לא תינשא לו' משמע שלוֹ [לפלוני] הוּא דְּלֹא תִּנָּשֵׂא, הָא לְאדם אַחֵר תִּנָּשֵׂא, וְזה לא יתכן, שהרי הָא בָּעֵי [–צריכה] לקיומֵי לְהָנָאָה, וכל עוד לא קיימה אותו חוששים שמא הוא לא יתקיים, ואין מניחים לה להינשא לאחר. וְכִי תֵּימָא שאִפְּשָׁר דְּמֵינַסְבָא [–שתינשא] לאחר חַיּוֹם, וּמֵיגָּרְשָׁה ממנו לְמָחָר – לאחר זמן, ותינשא לפלוני וּמְקַיְּימָא לְהָנָאָה למפרע, ולכן אין חוששים שלא יתקיים התנאי, וְלֹהַדְּ דְּפָלְגִינַן עֲלֵיהּ דְּרַב יְהוּדָה קָמָדַּמֵית לֵיהּ – ואתה סובר שדבר זה דומה לדין שבו חלקת עם רב יהודה, דְּאָתְמַר, האומר 'קוֹנֶם עֵינַי בְּשֵׂינָה הַיּוֹם אִם אִישַׁן לְמָחָר', שאסר על עצמו לישון היום אם יישן מחר, אזי אָמַר רַב יְהוּדָה, אֵל יִישַׁן הַיּוֹם, שכן חוששים שֶׁמָּא יִישַׁן לְמָחָר ולא יתקיים התנאי, ויתברר למפרע שאסור היה לו לישון היום. וְרַב נַחְמָן אָמַר, יִישַׁן הַיּוֹם וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא יִישַׁן לְמָחָר. ואף כאן אין חוששים שלא יתקיים התנאי. זאת דוחה רבא, הָכִי הַשְׁתָּא – וכי דינים אלו דומים, הרי הָתָם בְּרֵידֵיהּ קָיְימָא – בידו לקיים התנאי, דְּהרי אִי בָּעֵי, מַבְרֵיז נַפְשֵׁיהּ בְּסִילְוָאתָא וְלֹא נָאִים – ידקור עצמו בקוץ על יום המחר, ויכריח עצמו שלא יישן. אך הָכָא, האם בְּרֵידֵיהּ קָיְימָא לְאִינְרוּשֵׁי, הרי אינה יכולה להכריח את בעלה לגרשה כדי להינשא לפלוני, ואין קיום התנאי תלוי בה. ואם כן, אף לדעת רב נחמן אין להתיר לה להינשא לאחר, שכן יש לחשוש שלא יתקיים התנאי.

מתרצת הגמרא, אֶלָּא אָמַר רָבָא, ביאור הברייתא הוא, חֲרֵי זוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא לֹא לוֹ [לפלוני] וְלֹא לְאַחֵר. לוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא, שֶׁמָּא יֹאמְרוּ נְשׂוֹתֵיהֶם נוֹתְנִין בְּמַתָּנָה, וּלְאַחֵר לֹא תִּנָּשֵׂא, משום דְּבָעֵיָא קִיּוּמֵיהּ לְהָנָאָה, ואין מניחים לה להינשא עד אז. וְאִם נִשֵּׂאת לוֹ לפלוני בדיעבד, אזי לֹא תֵּצֵא ממנו, וּמַשּׁוּם הַגְּזֵרָה הזו אנו לֹא מַפְקִינַן [–מוציאים] אותה ממנו. אך אם נישאה לְאדם אַחֵר, תֵּצֵא, משום דְּבָעֵיָא לְקִיּוּמֵיהּ לְהָנָאָה, ואין מניחים לה להינשא עד אז. תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבָּא, חֲרֵי זוֹ לֹא תִּנָּשֵׂא לכתחילה לֹא לוֹ וְלֹא לְאַחֵר, וְאִם נִשֵּׂאת לוֹ לֹא תֵּצֵא, אך אם נישאת לְאַחֵר, תֵּצֵא.

הגמרא מבררת מה דינו של תנאי שאי אפשר לקיימו: תָּנוּ רַבָּנָן, האומר 'חֲרֵי זֶה גִּיטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתַּעֲלִי לָרַקִּיעַ', או 'עַל מְנָת שֶׁתַּתְרִדִי לַתְּהוֹם', או 'עַל מְנָת שֶׁתִּבְלְעִי קֻנָּה שֶׁל אַרְבַּע אַמּוֹת', או 'עַל מְנָת שֶׁתָּכִיאִי לִי קֻנָּה בֶּן מֵאָה אַמָּה', או 'עַל מְנָת שֶׁתַּעֲבְרִי אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל בְּרַגְלַיִךְ', אזי גט זה אֵינוֹ גֵּט, משום שאי אפשר לקיים את התנאי. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא אוֹמֵר, גט זֶה הרי הוא גֵּט, כשר. כְּלָל אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא, כָּל תְּנַאי שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְּסוֹפוֹ – בזמן שצריך לקיימו, וְהִתְנָה עָלָיו מַתְחִילָּתוֹ, אזי מוכח שאין כוונתו שיתקיים התנאי, ואם כן אין כוונתו להתנות כלל, והוא אֵינוֹ אֶלָּא כְּמַפְלִינָהּ בַּדְּבָרִים, שכוונתו רק לדחות אותה ולצערה, ולכן הגט כָּשֵׁר, שהרי אין כאן תנאי שלא התקיים. אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַב, חַלָּכָה כְּרַבִּי יְהוּדָה בֶּן תֵּימָא. אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, מַתְנִיתִין נַמִּי דַּיְקָא – גם מן המשנה (ב"מ צה.) אפשר לדייק שהלכה כך, דְּקָתָנֵי שם, כָּל תנאי שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְּסוֹפוֹ וְהִתְנָה עָלָיו בַּתְּחִילָּתוֹ, אזי תְּנָאוֹ קַיָּים, ומדוייק שרק תנאי שאפשר לקיימו הוא קיים, הָא [–אבל] תנאי שאִי אֶפְשָׁר לקיימו, אזי תְּנָאוֹ בָּטֵל, שְׁמַע מִינָּהּ שאכן הלכה כרבי יהודה בן תימא.

הגמרא מבררת מה דין תנאי שיש אפשרות במציאות לקיימו, אך אין אפשרות מצד ההלכה לקיימו:

אִיבַּעֲיָא לְהוּ, האומר 'חֲרֵי זֶה גִּיטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁהֵאכַלְתִּי בְּשַׂר חֲזִיר', מַהוּ הדין. אָמַר אַבָּיֵי, הֵיא הִיא – דין אופן זה זהה לדין האופן לעיל, 'על מנת שתעלי לרקיע', והגט כשר לדעת רבי יהודה בן תימא. רָבָא אָמַר, אין זה דומה לתנאי לעיל, שאי אפשר כלל לקיימו, שכן אֶפְשָׁר דְּאָכְלָה וְלַקְיָא – באפשרותה לקיים את התנאי, שתאכל חזיר ותתחייב מלקות, ולכן התנאי קיים אף לדעת רבי יהודה בן תימא, והגט בטל אם לא תאכל חזיר. הגמרא מדייקת את דברי הברייתא לפי דברי האמוראים, לְאַבַּיֵי, המילה 'כְּלָל' שאמר רבי יהודה בן תימא, כוונתה לְאַתּוֹיֵי – לרבות אופן זה, שהתנה על בְּשַׂר חֲזִיר, שאף גט זה כשר שכן אין כוונתו לתנאי. לְרָבָא, המילה 'זֶה' שאמר רבי יהודה בן תימא, כוונתה לְמַעוּטֵי – למעט תנאי על בְּשַׂר חֲזִיר.

הגמרא מקשה על דעת רבא, מֵיתִיבִי, האומר 'חֲרֵי זֶה גִּיטֵּךְ עַל מְנָת שֶׁתִּבְעֲלִי לְפְלוֹנִי', אם נִתְקַיְּים הַתְּנַאי, אזי חֲרֵי זֶה גֵּט. וְאִם לָאו, אזי אֵינוֹ גֵּט. אך אם אמר 'הרי זה גיטך על מְנָת שֶׁלֹּא תִּבְעֲלִי לְאַבָּא שלי וּלְאָבִיךְ', היא מותרת לינשא מיד וְאֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא נִבְעֲלָה – תיבעל לָהֶן ויתבטל הגט. מדייקת הגמרא, שהברייתא נקטה רק אופנים אלו, וְאִילּוּ אופן שאמר 'עַל מְנָת שֶׁתִּבְעֲלִי לְאַבָּא וּלְאָבִיךְ' לֹא קָתָנֵי, ומדויק שתנאי זה בטל. לְאַבַּיֵי ניחָא שלא מוזכר אופן זה, משום שאכן תנאי זה בטל. אך לְרָבָא, הסובר שתנאי זה קיים, שהרי אפשר לקיימו, קַשְׁיָא מדוע לא נקטה זאת הברייתא.

מתרצת הגמרא, אָמַר לָךְ רָבָא, אופן זה לא מוזכר משום שבאמת אין אפשרות לקיימו. שהרי בְּשָׂרָא בְּשַׂר חֲזִיר, אֶפְשָׁר דְּאָכְלָה וְלַקְיָא – באפשרותה לאכול וללקות. וכן תנאי להיבעל לְפְלוֹנִי, נַמִּי אֶפְשָׁר דְּמָשְׁחָרָא בֵּיהּ בְּמָמוֹנָא – שתשחדו בממון שיסכים לבעול אותה. אֶלָּא להיבעל לְאַבָּא וְאָבִיךְ, בְּרֵידֵיהּ קָיְימָא – האם זה תלוי בה ובאפשרותה, הרי נָהֵי דְּאִיהִי עָבְדָא אִיסּוּרָא, אַבָּא וְאָבִיךְ מִי עָבְדִי אִיסּוּרָא – אף שהיא מוכנה לעבור איסור זה, ולהבעל להם, הרי אינה יכולה להכריחם לעבור איסור. לכן לא נקטה זאת הברייתא משום שהתנאי בטל והגט קיים לדעת רבי יהודה בן תימא.

לפי תירוץ זה, אפשר לדייק עוד את דברי הברייתא לעיל. לְרָבָא, רבי יהודה בן תימא אמר 'כְּלָל' כדי לְאַתּוֹיֵי – לרבות אופן זה, שהתנה על אַבָּא וְאָבִיךְ, שהתנאי בטל והגט כשר, ואמר 'זֶה' כדי לְמַעוּטֵי – למעט תנאי על בְּשַׂר חֲזִיר, שהתנאי קיים.

וְלִאַבָּיֵי, רבי יהודה בן תימא אמר 'כְּלָל' כדי לְאָתוֹיֵי – לרבות תנאי על בְּשַׂר חֲזִיר, שאף גט זה כשר שכן אין כוונתו לתנאי. ואמר 'כָּזֶה' כדי לְמַעוּטֵי – למעט תנאי שתיבעל לְפִלּוֹנִי, שהתנאי קיים שכן אפשר לקיימו.

הגמרא מקשה על דעת אביי, מֵ"הֵיכִי, האומר 'הֲרֵי זֶה גִּיטֵּךְ עַל מָנָת שֶׁתֹּאכְלִי בְּשַׂר חֲזִיר', וְאִם הָיְתָה זָרָה – או באופן שאשתו אינה כדהנת, ואמר 'הרי זה גיטך עַל מָנָת שֶׁתֹּאכְלִי בְּתַרְוֹמָה', וְאִם – או באופן שֶׁהָיְתָה נְזִירָה, ואמר 'הרי זה גיטך עַל מָנָת שֶׁתִּשְׁתִּי יַיִן', אזי אם נִתְקַיְּים הַתְּנַאי הֲרֵי זֶה גֵּט, וְאִם לָאו אֵינוֹ גֵּט. ומבואר שתנאי שמכריח אותה לעבור איסור הוא קיים. לְרָבָא נִיחָא, שהרי אמר (לעיל ע"א) שגם רבי יהודה בן תימא מודה באופן זה, אך לְאַבָּיֵי קַשְׁיָא, שכן לדעתו רבי יהודה בן תימא מכשיר גט כזה אף אם לא נתקיים התנאי. מתרצת הגמרא, אָמַר לָךְ – יתרץ לך אַבָּיֵי, שמי [–האם] סָבְרַתְּ שבריית זו דְּבְרֵי הַכֹּל הִיא, אין זה כך, אלא הָא מַנִּי, ברייתא זו רק לדעת רַבָּנָן הִיא, ורבי יהודה בן תימא אכן מכשיר גט כזה אף אם לא נתקיים התנאי.

הגמרא מבררת האם המתנה לאכול חזיר וכדומה הוא מתנה על מה שכתוב בתורה: מקשה הגמרא, מדוע התנאי לאכול חזיר קיים, אף אם זה נחשב כתנאי שבאפשרותה לקיים, וְתֵיפּוֹק לֵיהּ שתנאי זה בטל מסיבה אחרת, דְּהרי הבעל מַתָּנָה עַל מְה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה הוּא, וְכָל הַמַּתָּנָה עַל מְה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, תְּנָאוֹ בָּטֵל והמעשה קיים. ואף כאן, הגט צריך להיות קיים אף אם לא התקיים התנאי.

מתרצת הגמרא, אָמַר רַב אַדָּא בְּרֵיהּ דְּרַב אִיקָא, כִּי אֲמַרִינַן שֶׁמַּתָּנָה עַל מְה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, תְּנָאוֹ בָּטֵל והמעשה קיים, זהו כְּגוֹן המתנה על שֶׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ, שאמר לאשה 'הרי את מקודשת לי על מנת שלא אתחייב לך בשאר, כסות או עונה', דְּהוּא [–המתנה] קָא עָקַר את דברי התורה כשהתנה להפטר ממה שחייבתו התורה, אֲבָל הָכָא, אין המתנה [הבעל] עוקר את דברי התורה, אלא אִיהִי [–היא] קָא עָקְרָה כשתאכל חזיר, ובאופן זה לא נאמר הכלל שתנאו בטל. הגמרא מקשה על רב אדא, מַתְקִיף לֵהּ רָבִינָא, בְּלוּם קָא עָקְרָה אִיהִי אֶלָּא לְקִיּוּמֵי לִתְנָאֵי דִּידֵיהּ – הרי היא עוקרת את דברי התורה רק כדי לקיים את תנאו, ואם כן אִישְׁתַּכַּח דְּאִיהוּ קָא עָקַר – נמצא שהוא גרם לעקירה, ולכן צריך שיתבטל תנאו כאילו עקר בעצמו את דברי התורה.

מתרצת הגמרא באופן אחר, אֶלָּא אָמַר רָבִינָא, כִּי אֲמַרִינַן שֶׁמַּתָּנָה עַל מְה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָאוֹ בָּטֵל, זהו כְּגוֹן המתנה על שֶׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָהּ, דְּוַדַּאי קָא עָקַר, שהרי כשקידש אותה, התורה חייבתו בשאר כסות ועונה, ותנאו גורם לעקור דבר זה. אֲבָל הָכָא, כשהתנה את הגט באבילת חזיר, מִי קָאָמַר לָהּ לֹא סָגֵינָא דְּלֹא אָכְלָה – האם הכריח אותה לאכול ולעקור דבר תורה, הרי באפשרותה שלֹא תֵיכוֹל חזיר, ואזי יתבטל הגט וְלֹא תֵּיגָרֵשׁ, ולכן אין תנאו גורם שודאי יעקר דבר תורה, והתנאי קיים לדעת רבא.

שנינו במשנה, כֵּיצַד יַעֲשֶׂה יְתֻלָּנוּ הַיְמָנָה וְכוּ' ויחזור ויתננו לה ויאמר לה 'הרי את מותרת לכל אדם'. מבררת הגמרא, מַאן תַּנָּא הסובר שצריך נתינה שניה של הגט, ולא די במה שרק יאמר 'הרי את מותרת' וכו'. מבארת הגמרא, אָמַר חִזְקִיָּה, משנה זו רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר הִיא, דְּתַנְיָא (לעיל עח.), רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר, אם נתן גט ולא אמר 'הא גיטך', האשה אינה מגורשת עַד שֶׁיַּשְׁלֶנּוּ את הגט הַיְמָנָה וְיַחֲזוֹר וְיִתְּנֶנּוּ לָהּ, וְיֹאמַר לָהּ בנתינה זו 'הֵי גִּיטֵּךְ'. אך לדעת רבי (שם) יכול הבעל לומר זאת ללא נתינה שניה, ולדעתו גם באופן של משנתינו הבעל יכול לומר 'הרי את' וכו' ללא נתינה שניה. רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא שהמשנה היא גם לדעת רַבִּי, שהרי דַּיְלְכוֹן – רב כהנא אָמַר שאף שלדעת רבי, כשלא אמר 'הא גיטך' מועילה אמירת הבעל ללא נתינה שניה כיון שהגט לא פעל כלל בנתינה הראשונה, ולא זכתה בו האשה כלל, אך שַׁאנִי הָכָא – שונה הדבר באופן של 'אלא לפלוני', וצריך נתינה שניה הוֹאִיל וְקָנְאָתוּ האשה את הגט בנתינה הראשונה לִיפָּסֵל בּוֹ לְכְהוּנָּה. וכיון שזכתה בו על מנת התנאי הראשון, אין אמירת הבעל עתה מועילה כלל, שכן הנתינה הראשונה פעלה את פעולתה ונגמרה. שטר הגט מחולק לתורף, שהוא שמות האיש והאשה והתאריך, והוא עיקר הגט, ולטופס, שהוא שאר הגט.

שנינו במשנה, כָּתְבוּ את הלשון 'אלא לפלוני' כָּתוּכוֹ, פסול: מבארת הגמרא, אָמַר רַב פַּפָּא, באופן שכָּתְבוּ כָּתוּכוֹ תְּנַן שהגט פסול, אך אם אמר הבעל בעל פה לא נפסל הגט, אפילו אמר לעדים שהטיל בתוכו תנאי ועל דעת כן מעידים. שואלת הגמרא, פְּשִׁיטָא, הרי באמת 'כָּתְבוּ כָּתוּכוֹ' תְּנַן במשנה, ומה מוסיף רב ספרא. משיבה הגמרא, מַהוּ דְּתֵימָא – היינו סוברים שהֲנֵי מִילֵּי שלשון זו פוסלת את הגט דווקא בכתב ולא בעל פה, זהו רק לְאַחַר הַתּוֹרָף של הגט, משום שעיקר הגט נכתב קודם הזכרת התנאי, והגט לא נפסל במה שאמר לעדים לכתוב הטופס על מנת כן, אֲבָל אם אמר לעדים ולסופר, לְפָנַי שנכתב הַתּוֹרָף, לכותבו על מנת שתתגרש חוץ מפלוני, אזי אֲפִילּוּ באמירה בְּעַל פֶּה נַמִּי פָּסוּל הגט, משום שעיקר הגט נכתב על דעת זו, כלומר שלא לשם כריתות. ולכן קָא מַשְׁמַע לָן רב ספרא שמה שאמרה המשנה 'בתוכו', היינו בין לפני התורף ובין לאחר התורף, שבשניהם פוסל 'אלא לפלוני' רק בכתב ולא בעל פה, משום שהגט לא נכתב על דעת מה שאמר הבעל עבשיו קודם הכתיבה, אלא על דעת מה שיאמר לבסוף, וכיון שחזר בו הבעל הרי הגט כשר.

וְרָבָא אָמַר, לֹא שָׁנוּ שלשון זו פוסלת רק בכתב ולא בעל פה, אֶלָּא רק לְאַחַר הַתּוֹרָף, אֲבָל לְפָנַי כתיבת הַתּוֹרָף, אֲפִילּוּ אם נאמרה בְּעַל פֶּה בפני עדים, נַמִּי פָּסוּל הגט, משום שהגט נכתב על דעת לשון הפוסלת את הגט, ונמצא שהוא נכתב בפסול. מבארת הגמרא, וְאוֹזֶדָא רָבָא לְטַעְמֵיהּ – לשיטתו, דְּאָמַר לְהוּ רָבָא לְהָנְהוּ סופרים דְּכָתְבֵי גִּיטֵּי, שָׁתְקוּ שֶׁתּוֹכֵן לְבַעַל עַד דְּכָתְבִיתוּ לֵיהּ לְתּוֹרָף דְּגִיטָּא – השתיקו את הבעל, שלא יאמר שום תנאי עד לאחר כתיבת התורף, כדי שלא יפסל הגט.

הגמרא ממשיכה לבאר מה דין לשונות שנכתבו בגט: תָּנוּ רַבָּנָן, כָּל הַהֶנָּאִין שנכתבו בגט, פּוֹסְלִין בְּגֵט, אפילו אם התקיימו לאחר מכן, דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, כָּל לשון שֶׁפּוֹסֵל את הגט אם נאמר בְּעַל פֶּה, פּוֹסֵל אותו בִּכְתָב – אם הוא נכתב בגט, וְכָל לשון שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵל בְּעַל פֶּה, אֵינוֹ פּוֹסֵל אף בִּכְתָב. מבארת הברייתא, הלשון 'חוץ מפלוני', שֶׁפּוֹסֵל כשנאמר בְּעַל פֶּה, פּוֹסֵל גם בִּכְתָב, שגט שנכתב בו 'חוץ' פסול. אך הלשון 'עַל מְנָת', שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵל כשנאמר בְּעַל פֶּה, אֵינוֹ פּוֹסֵל גם בִּכְתָב – כשנכתב בגט 'הרי את מגורשת על מנת שתתני לי מאתיים זוז'.

הגמרא מבארת את המחלוקת: אָמַר רַבִּי יְרֵא, המַּחֲלוֹקֶת היא בתנאי שנכתב לִפְנֵי הַתּוֹרָף, דְּרַבִּי סָבַר שגִּוְרִינַן 'עַל מְנָת', כלומר כל תנאי, אֲטוּ 'חוץ', וכיון ש'חוץ' פוסל בכתב, שהרי הוא פוסל גם בעל פה, לכן גוזרים שגם 'על מנת' פוסל אם נכתב לפני התורף. וְרַבָּנָן סָבְרִי, לֹא גָּזְרִינַן 'עַל מְנָת' אֲטוּ 'חוץ', ותנאי הכתוב לפני התורף אינו פוסל. אֲבָל לְאַחַר הַתּוֹרָף,

---

אגרות קודש

ב"ה, י"ב אדר, תשי"ג

ברוקלין.

שלום וברכה!

במענה על הודעתו מקשוה"ת של בתו תחי'. יתן השי"ת שיהי' בשעה טובה ומוצלחת ובבנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות.

המשך בעמוד קסג